

Kultur i vården

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2009-09-08Diarienummer:
KN 2009/553Handläggare:
Lisbeth Olsson
Hans Ullström

Utvärdering av Fri Kultur i vården

1 Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden att besluta

att godkänna utvärdering av Fri Kultur i vården och lägga rapporten till handlingarna.

2 Bakgrund

Inför 2008 beslutade kulturnämnden att på försök inrätta Fri Kultur i vården. Verksamheten pågick i drygt 12 månader, fram till den 12 maj 2008 då förvaltningen började ta emot beställningar, fram till den 31 maj 2009. Efter avslutat försök skulle verksamheten utvärderas av extern utvärderare.

Förvaltningen begärde in offerter från tre centralt upphandlade konsultföretag. Efter att förvaltningen träffat företagen fick Öhrlings PricewaterhouseCoopers uppdraget. Resultatet av utvärderingen presenterades för förvaltningen den 2 september 2009 och återfinns i sin helhet i bilaga.

2.1 Genomförande av försöksverksamheten

Försöket pågick i drygt 12 månader. Totalt genomfördes 413 program av 48 artister/grupper. En artist/grupp dominerade och svarade för 52 % av de genomförda programmen.

Bilaga

A Rapport – Utvärdering Fri kultur i vården

1. Observationsschema
2. Dokumentation från observationer
3. Enkät Kultur i vården Beställare
4. Brev till beställare Kultur i vården
5. Sammanställning av enkätsvar - Beställare
6. Sammanställning av enkätsvar – Artister Fri KiV
7. Sammanställning av enkätsvar – Artister programkatalogen

2.1.1 Beställning på tre sätt

Beställningar kan sägas ha gjorts på tre olika sätt:

1. Ca 50 % av alla beställningar har en dominerande artist själv bokats in på olika avdelningar.
2. Cirka 25 % har bokats av vårdbolaget Carema. De har anställt en person som haft till uppgift att arrangera kulturprogram till flertalet av sina sjukhem och servicehus runt om i länet. Denne person utnyttjade då Fri Kiv och lade ut turnéer för ett fåtal grupper.
3. De resterande 25 % har bokats av beställare som brukar ha kulturprogram, inte nödvändigtvis enbart från Kultur i Vården. Förvaltningens uppfattning är att de har bokats artister som de vanligtvis brukar anlita och nu sett en möjlighet att få programmen subventionerade av Fri Kiv.

3 Sammanfattning av utvärderingen

3.1 Metod

Utvärderingen har gjorts med utgångspunkt att jämföra Fri Kultur i vården (Fri Kiv) med Programkatalogen Kultur i vården eller som verksamheten kallas i rapporten - Ordinarie kultur i vården. Utvärderaren har dels skickat ut enkäter till alla beställare inom Fri Kiv och programkatalogen, dels till alla kontaktpersoner inom utbuden i både Fri Kiv och programkatalogen. Vidare har utvärderaren gjort sju studiebesök, tre inom Fri Kiv och fyra inom programkatalogen. I samband med dessa har man gjort korta intervjuer med artister, personal och i de fall som det varit lämpligt, även med vårdtagarna.

Svarsfrekvensen på enkäterna har legat på drygt 50% utom från artisterna i programkatalogen där 80% av dem har svarat. På ett flera frågor har cirka 50% svarat att de inte vet eller inte har någon uppfattning i frågan, det innebär att det endast är ca 25% av de tillfrågade som tagit ställning i dessa frågor.

3.1.1 Dominant artist

En artist har dominerat Fri Kiv och svarat för över hälften av alla genomförda program. Detta utgör en möjlig felkälla och gör resultatet svårtolkat i många avseenden. Utredaren menar att omdömen om denna artist varken ska väga för tungt eller för lätt när resultatet tolkas.

3.2 Slutsatser

Sammanfattningsvis visar utvärderingen att varken beställarnas uppfattning, observation eller intervjuer med personal och vårdtagare tyder på att det är någon skillnad i genomförarkvalitet för de båda formerna av kultur i vården.

Vad gäller administrationen kring de båda verksamheterna konstaterar man även där att det inte är någon större skillnad. Bland de som uttryckt en åsikt anser man dock att programkatalogen är enklare.

Artisterna inom de båda kategorierna är positiva till att göra en audition och ingå i en programkatalog och därmed få hjälp med marknadsföringen.

På frågan till beställarna om de känner till att Fri Kiv finns har ett flertal svarat att de inte känner till verksamheten.

4 Förvaltningens synpunkter

4.1 Kommentar till resultatet

De beställare som uttryckt någon bestämd åsikt har ansett att artister i programkatalogen har något högre kvalitet än artister i Fri Kiv. På samma sätt har beställare som uttryckt någon åsikt även tyckt att de administrativa rutinerna i samband med beställning ur programkatalogen är något enklare än rutinerna kring Fri Kiv. Även artister som uttryckt någon åsikt tycker att de administrativa rutinerna kring programkatalogen är något enklare.

Förvaltningen konstaterar dock att såväl beställare som artister som uttryckligen förordar programkatalogen framför Fri Kiv, utgör så liten andel av det totala antalet beställare respektive artister, att resultatet inte ger stöd för att systemet med programkatalogen skulle vara bättre än systemet med Fri Kiv.

4.1.1 Problem med en dominerande artist

En grupp/artist har kraftigt dominerat Fri Kiv under försöksverksamheten och svarat för 52 % av genomförda program. Tyvärr har förhållandet med en så dominerande artist i kombination med att 42 % av beställarna inte besvarat enkäten fört med sig en viss osäkerhet kring svarens tillförlitlighet även om svarsfrekvensen normalt anses tillräcklig i marknadsundersökningar.

Enligt utvärderingen har t ex beställaren tagit de första kontakterna med artisterna. Vid samtal både med artister och beställare erfar förvaltningen att det oftast är artisterna som tagit den första kontakten. I första hand gäller det den dominanta artisten. Många beställare har hört av sig till förvaltningen och be-

klagat sig över att de tycker att det är jobbigt och tar mycket tid när artisterna ringer och marknadsför sig själva.

Enligt förvaltningens mening är det olyckligt när en eller ett par artister dominerar utbudet. En ev fortsättning med Fri Kiv bör därför, enligt förvaltningens mening, innefatta en begränsning av hur många program en och samma artist medges ersättning för under ett år. När det efter hösten 2008 stod klart att en artist så fullständigt dominerat den då genomförda försöksverksamheten införde förvaltningen en begränsning av ersättningen per grupp/artist till 7 prisbasbelopp per år. D v s samma beloppsgräns som gäller för direktupphandling inom Stockholms läns landsting.

4.1.2 Kulturnämndens inflytande över kvaliteten

Vad som är kvalitet är alltid en svår fråga inom konstnärliga områden. Inom programkatalogen Kiv gör förvaltningen ett urval av sökande som får medverka i en audition. En jury med företrädare för beställarna lämnar synpunkter på det slutliga urvalet till programkatalogen som görs av kulturförvaltningen och fastställs av förvaltningschefen på delegation från kulturnämnden. Urvalsförfarande ska garantera kvaliteten på utbudet i programkatalogen. Kvalitet inom Kiv handlar inte enbart om artisternas rent konstnärliga kvalifikationer; hur duktig man är på att spela eller sjunga. Stor hänsyn tas även till artisternas förmåga att framföra programmen i de miljöer där programmen genomförs och att anpassa framförandet till de övriga förhållanden som råder då programmen genomförs inom en vårdinstitution med svårt sjuka människor.

Inom Fri Kiv har kulturförvaltningen inget inflytande över vilka artister som genomför programmen och som ändå får betalt av förvaltningen. Ett förhållande som vore omöjligt att tänka sig inom vården där ju alla vårdgivare som anlitas av landstinget är upphandlade eller på annat sätt auktoriserade av landstinget som ansvarig beställare och finansiär av verksamheten. Inom Fri Kiv är det i stället beställaren som ensam ansvarar för kvaliteten. I bästa fall genom en aktiv bedömning av artisten. Huruvida detta förhållande är möjligt eller önskvärt på längre sikt är snarare en värderingsfråga för kulturnämnden att avgöra än en fråga om vad som är rätt eller fel.

4.1.3 Information om Fri Kultur i vården

Enligt utvärderingen kände inte många beställare ur programkatalogen till försöksverksamheten med Fri Kiv. Det har även kommit många beställningar från vårdenheter som inte är berättigade till att ta del av Kultur i Vården, något som kan hänga samman med att artister marknadsför sig själva direkt på vårdenheterna.

Förvaltningen har vid två tillfällen under försöksperioden skickat ut skriftlig information till alla befintliga beställare inom programkatalogens samt till andra presumtiva beställare både i kommuner och landstinget. Information har även funnit på kulturförvaltningens hemsida.

Det tog många år att göra verksamheten med programkatalogen till en etablerad verksamhet. Även Fri Kiv skulle behöva längre tid för att bli välkänd. Inför en eventuell fortsättning med Fri Kiv måste informationen om verksamheten ges särskild uppmärksamhet.

4.1.4 Faktura eller lön

Under hösten 2008 ville förvaltningen införa krav på att artister inom programkatalogen skulle fakturera förvaltningen för genomförda program, dvs artisterna skulle driva sin artistverksamhet under företagsliknande form. Detta för att avveckla den ordning som för tillämpas för ca hälften av artisterna i programkatalogen där varje artist får lön via landstingets lönesystem vid varje genomfört program som sk uppdragstagare. En mycket otydlig relation mellan landstinget och artisterna som i och för sig tillämpas inom hela landstinget men där det är oklart huruvida det faktiskt föreligger ett anställningsförhållande. Något generellt faktureringskrav infördes inte pga omfattande protester från Teaterförbundet med vilket förvaltningen har ett lokalt kollektivavtal rörande programkatalogens artister.

Inom Fri Kiv har förvaltningen emellertid tillämpat kravet på fakturering under hela försöksperioden. Enligt förvaltningens mening måste det kravet finnas kvar under en eventuell fortsättning med Fri Kiv; det vore mycket olyckligt om förvaltningen måste "anställa" artister som förvaltningen inte känner till.

4.2 Framtida utformningen av programverksamheten inom Kultur i vården

Utvärderingen visar således inte på några avgörande kvalitetsskillnader i det ena eller andra systemet – programkatalogen eller Fri Kiv. Som nämns ovan, finns det vissa omständigheter som kräver en särskild hantering vid fortsatt verksamhet med Fri Kiv. Hit hör begränsningar av enskilda artisters möjligheter att dominera genomförandet, att kulturförvaltningen och -nämnden inte kan påverka och därmed ta ansvar för artisternas kvalitet samt att det är olämpligt att "anställa" artister som förvaltningen inte känner till.

Enligt förvaltningens mening är både själva huvudfrågan – eventuellt fortsatt verksamhet med Fri Kiv - samt de övriga omständigheterna av sådan art att de inte på rationella grunder avgör frågan om den framtida verksamhetens ut-

formning. Utan det är snarare en politisk värdering som avgör en eventuell fortsatt verksamhet med Fri Kiv – det handlar helt enkelt om huruvida kultur- nämnden vill fortsätta med Fri Kiv eller inte.

I kulturförvaltningens förslag till budgetunderlag 2010 finns inga specialdestinerade medel avsatta för Fri Kiv. En fortsättning av Fri Kiv redan under 2010 måste därför ske inom ramen för föreslagna medel till programkatalogens verksamhet.

Hans Ullström